

2ο ΕΠΑΛ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2011 – 2012

ΤΑΞΗ: Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

Η οικονομική και φυσική διάσταση του χρήματος

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δεσμεύσεις - Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Δεσμευόμαστε να καταβάλλουμε τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια για την ομαλή διεξαγωγή του Project. Για αυτό :

1. Θα σέβομαι και θα εκτιμώ τις ιδέες, τις απόψεις και τα ίδια τα μέλη της ομάδας μου.
2. Θα προετοιμάζομαι πριν από κάθε συνάντηση της ομάδας.
3. Θα ολοκληρώνω εγκαίρως, εντός του χρονοδιαγράμματος, τις προγραμματισμένες εργασίες.
4. Θα συμμετέχω ενεργά και θετικά στις δράσεις και τις συζητήσεις της ομάδας με:
 - α. πληροφορίες,
 - β. ιδέες,
 - γ. επιχειρήματα
 - δ. προτάσεις.
5. Θα βοηθώ τα μέλη της ομάδας στις δυσκολίες τους με στόχο να καλλιεργώ το ομαδικό πνεύμα.
6. Θα ζητώ από τους άλλους βοήθεια με στόχο την πρόοδο του συλλογικού έργου.
7. Θα ενθαρρύνω και θα επαινώ κάθε θετική προσπάθεια των άλλων μελών της ομάδας μου.
8. Θα συμβάλλω ισάξια στη δουλειά της ομάδας μου.
9. Δεν θα καθυστερώ την ομάδα μου άσκοπα.
10. Δεν θα παρεκκλίνω από το στόχο της ομάδας μου.

Προσδοκίες:

1. Να αναπτύξω τις κλίσεις, τα talέντα και τις γνώσεις μου και να μάθω πώς να μαθαίνω.
2. Να επικοινωνήσω και να συνεργαστώ μέσα σε ένα φιλικό και ευχάριστο κλίμα.

Οι μαθητές:

Βασιλείου Δάφνη	Λέκκας Αλέξανδρος
Γιαννικοπούλου Μάρθα	Μακροπούλου Νίκη
Ζντράβα Άντζελα	Παρασκευοπούλου Δέσποινα
Ζαχαροπούλου Φανή	Σταθοπούλου Γεωργία
Κανελλοπούλου Ηλιάννα	Συλαϊδή Νικολέτα
Καρίνα Νερτίλα	Ταμπάκου Ρέα
Κογκάκη Βέρα	Τεμπονέρα Ασημίνα
Κόντης Γιώργος	Τζαβάρας Στέφανος
Κοτσέτα Κωνσταντίνα	Τσιχλιά Αθηνά
Κουγιανού Αγγελική	Χόκιας Κωνσταντίνος

Οι καθηγητές:

Καραγιάννη Ελισάβετ

Αποστολόπουλος Ανδρέας

Περιεχόμενα:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Ερωτήματα

2.2 Συμμετέχοντες

2.3 Μεθοδολογία – τεχνικές

3. Η ΕΡΕΥΝΑ

3.1 Διερεύνηση της γνώσης των μαθητών

3.2 Θεωρητικό μέρος

3.2.1 Πρόλογος

3.2.2 Ορισμοί των εννοιών που θα χρησιμοποιηθούν

A) Έννοια και λειτουργίες του χρήματος.

1. Ο αντιπραγματισμός.

2. Το χρήμα και οι λειτουργίες του.

3. Το χρήμα επιλύει τα προβλήματα που δημιουργεί ο αντιπραγματισμός.

4. Οι ιδιότητες του χρήματος.

3.2.3 Ιστορική αναδρομή – γενικά στοιχεία.

A) Είδη χρήματος

1. Είδη χρήματος στην ιστορία.

2. Εμφάνιση νομισμάτων.

3. Τα κέρματα αντικαθίστανται από χαρτονομίσματα.

B) Το νόμισμα στο νέο ελληνικό κράτος

1. Τα πρώτα εθνικά νομίσματα.

2. Οι βασικοί σταθμοί της ιστορίας της δραχμής.

3. Κυκλοφορία ευρώ.

4. Τα σύμβολα στα ελληνικά κέρματα.

5. Τι απεικονίζουν άλλα ευρωπαϊκά κέρματα των ενός και δύο ευρώ

6. Τα χαρτονομίσματα ευρώ

3.2.4 Επίλογος

3.2.5 Γλωσσάρι όρων

3.3. Δραστηριότητες

3.3.1 Μελέτη πεδίου: Επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο Αθηνών

3.3.2 Πειράματα στο εργαστήριο Φυσικών Επιστημών

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

6.1 Φύλλο εργασίας 1. Διερεύνηση της γνώσης των μαθητών

6.2 Φύλλο εργασίας 2. Πειραματικός υπολογισμός των φυσικών ιδιοτήτων των μετάλλων νομισματοκοπίας

6.3 Οδηγίες Πειραμάτων

6.4: Φύλλα εργασίας για την έρευνα στο πεδίο

6.5 Φύλλο αξιολόγησης της εκπαιδευτικής δραστηριότητας: «Επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο Αθηνών»

6.6 Φωτογραφίες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της ερευνητικής μας εργασίας είναι η εξοικείωση μας με την ιστορία, τη λειτουργία και τη χρήση των νομισμάτων ως συμβολικής αξίας του χρήματος αλλά και ως αντικειμένου καθημερινής χρήσης.

Ιδιαίτεροι διδακτικοί στόχοι:

- Η απόκτηση γνώσεων για τις προχρηματικές μεθόδους ανταλλαγών στην ανθρώπινη ιστορία.
- Η ένταξη του χρήματος στα συγκεκριμένα κοινωνικά και ιστορικά πλαίσια κάθε εποχής, στην πορεία της εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών.
- Η ανάλυση των πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις στο νόμισμα ως μέρος της γενικότερης οικονομικής πραγματικότητας.
- Η ικανότητα αναγνώρισης νομισμάτων μεγάλης κυκλοφορίας στην παγκόσμια σφαίρα.
- Η μελέτη των παραστάσεων στα νομίσματα διάφορων χωρών και η εξαγωγή συμπερασμάτων για την ιστορία, την κουλτούρα και την πολιτική.
- Η εξέταση των νομισμάτων και ιδίως των κερμάτων ως αντικείμενα (διατάσεις, υλικά, άλλες χρήσεις κ.λπ.)

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Ερωτήματα

Με την ερευνητική αυτή εργασία αυτή στοχεύουμε να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποιο είναι το επίπεδο της οικονομικής γνώσης των μαθητών σχετικά με θέματα συναλλαγών;
- Με ποιους τρόπους θα μπορούσαμε να καλύψουμε όποια κενά υπάρχουν;

2.2 Συμμετέχοντες

Στην υλοποίησή της ερευνητικής εργασίας ενεπλάκησαν δύο (2) καθηγητές και είκοσι (20) μαθητές από την Α΄ Τάξη του 2^{ου} ΕΠΑΛ Αμαλιάδας, που εργάστηκαν στο εργαστήριο πληροφορικής, στο εργαστήριο φυσικών επιστημών αλλά και στην βιβλιοθήκη του σχολείου.

2.3 Μεθοδολογία – τεχνικές

Η πορεία της εργασίας μας δεν ακολούθησε αυτή των υπόλοιπων μαθημάτων: παράδοση – ερωτήσεις – διάβασμα/εργασία στο σπίτι – εμπέδωση και ατομική αξιολόγηση. Αρχικά χωριστήκαμε σε ομάδες και εργαστήκαμε συνεργατικά μέχρι το τέλος. Στη συνέχεια προσπαθήσαμε να θέσουμε τα ερωτήματα που θα μας απασχολούσαν με τη βοήθεια των καθηγητών. Μετά αρχίσαμε να συλλέγουμε πληροφορίες μόνοι μας, αντί να μας δοθούν έτοιμες μέσα από ένα βιβλίο. Οι καθηγητές μας βοηθούσαν στο να τις αξιολογούμε, να κρατάμε ότι μας χρειάζεται για τους στόχους που είχαμε θέσει. Οι πληροφορίες δεν αφορούσαν μόνο κείμενα αλλά και σχετικές φωτογραφίες. Εκτός από τις βιβλιογραφικές πηγές και το διαδίκτυο, αρκετές πληροφορίες συλλέξαμε από ταινία που προβλήθηκε στο χώρο της βιβλιοθήκης. Μεγάλο μέρος της έρευνας εκπονήθηκε κατά την επίσκεψή μας στο Νομισματικό Μουσείο, όπου εκτός από την περιήγηση στα διάφορα εκθέματα συμπληρώσαμε και φύλλο εργασίας. Μια διαφορετική προσέγγιση του θέματος έγινε σε δύο εργασίες στο εργαστήριο Φυσικών επιστημών, σχετικά με τα μέταλλα της νομισματοκοπίας. Τέλος, εκτός από τη συγγραφή της εργασίας μας, φιλοτεχνήσαμε μια παράσταση διανθισμένη με διάφορα νομίσματα και οργανώσαμε την παρουσία της δουλειάς μας με διάφορα μέσα.

3. Η ΕΡΕΥΝΑ

3.1 Διερεύνηση της γνώσης των μαθητών

Η οικονομική γνώση των μαθητών για θέματα που αφορούν τις συναλλαγές εκτιμήθηκε αρχικά με ένα ερωτηματολόγιο τριών ερωτήσεων, το οποίο μοιράστηκε στις ομάδες κι έδωσε το έναυσμα για περαιτέρω συζήτηση (δες στο παράρτημα). Από τις απαντήσεις που δόθηκαν αλλά και την συζήτηση που ακολούθησε προέκυψε ότι, όλοι οι μαθητές σε γενικές γραμμές είχαμε μια σχετική γνώση επί του θέματος, εκτός από την έκτη εικόνα (τα κοχύλια) όπου μας δυσκόλεψε να σκεφτούμε ότι έχουν αποτελέσει κι αυτά μέσο συναλλαγής.

3.2 Θεωρητικό μέρος

3.2.1 Πρόλογος

Η συζήτηση για τη νομισματική μονάδα είναι στο ζενίθ της επικαιρότητας που βιώνουμε ως έφηβοι και μέλη της κοινωνίας. Καθημερινά ακούμε για τις εξελίξεις στο ευρώ, την πιθανότητα αλλαγής νομίσματος στη χώρα μας, τη Νομισματική Ένωση (ONE), τις χρηματαγορές, τις νομισματικές ισοτιμίες κ.λπ. Αλλά, ούτως η άλλως, τα νομίσματα βρίσκονται καθημερινά στα χέρια και τις τσέπες μας· ανταλλάσσονται, φθείρονται, σπανίζουν.

Στο μάθημα Αρχές Οικονομικής Θεωρίας συναντάμε την έννοια, τη λειτουργία και τα είδη του χρήματος (κεφ.11 σχολικού βιβλίου). Διαπιστώνουμε ότι το χρήμα με τη σημερινή του μορφή δεν υπήρχε από πάντα. Στις αρχαίες κοινωνίες οι άνθρωποι αντάλλαζαν μεταξύ τους προϊόντα. Πως προκύπτει λοιπόν το χρήμα; Με τι μορφές κυκλοφορεί αρχικά; Υπήρχαν από παλιά ισχυρά νομίσματα μεγάλης κυκλοφορίας; Πως γεννιέται το συμβολικό χρήμα και οι τράπεζες; Τι αναπαραστάσεις κοσμούν τα νομίσματα διαφόρων χωρών ή και αυτοκρατοριών στην ιστορία; Ποια ήταν τα νομίσματα που εξέδωσε το σύγχρονο ελληνικό κράτος; Τι σηματοδοτεί η ένταξη στο ευρώ;

Αυτά ήταν σε γενικές γραμμές τα ερωτήματα που τέθηκαν, άλλα από την αρχή άλλα στην πορεία της έρευνάς μας.

3.2.2 Ορισμοί των εννοιών που θα χρησιμοποιηθούν

A) Έννοια και λειτουργίες του χρήματος.

1. Ο αντιπραγματισμός.

Οι συναλλαγές μεταξύ των ανθρώπων στην αρχαιότητα, γίνονταν με την ανταλλαγή προϊόντων. Ο ένας παραγωγός αντάλλαζε προϊόντα που είχε σε περίσσειμα, με άλλα που του έλλειπαν και τα οποία περίσσειαν σε κάποιον άλλον π.χ. ο ένας έδινε αυγά και ο άλλος αλεύρι. Αυτή η τεχνική λέγεται αντιπραγματισμός. Για όσα νοικοκυριά δεν μπορούσαν να παράγουν αγαθά, ο αντιπραγματισμός ήταν η μόνη τους λύση. Όμως ο αντιπραγματισμός είχε και μειονεκτήματα: Ήταν δύσκολο να αποθηκευτούν τα υλικά αγαθά, να μεταφερθούν σε μεγάλες ποσότητες στην αγορά για πληρωμή άλλων αγαθών, δεν μπορούσαν να διαιρεθούν, φθείρονταν με το χρόνο και η προσφορά τους ήταν περιορισμένη, δηλαδή δεν μπορούσε να αυξηθεί με τις αυξανόμενες ανάγκες.

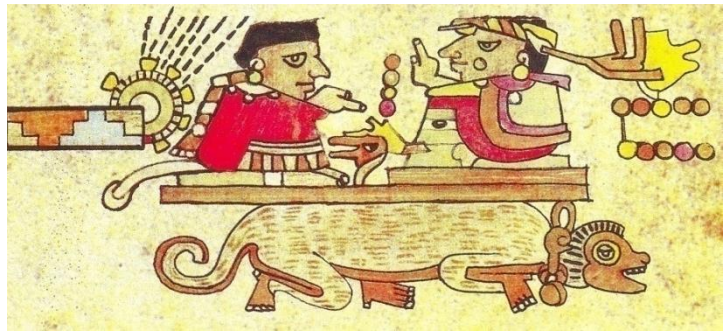
2. Το χρήμα και οι λειτουργίες του.

Εξαιτίας των σοβαρών προβλημάτων στις πρωτόγονες κοινωνίες που αναφέρθηκαν παραπάνω, άρχισε σιγά-σιγά να εμφανίζεται το χρήμα. Το χρήμα δεν είναι τίποτα παραπάνω παρά μόνο μονάδα μέτρησης. Δημιουργήθηκε κυρίως εν μέσω προβλημάτων ανταλλαγών, αποθήκευσης και μέτρου. Το χρήμα διευκόλυνε τους ανθρώπους και έλυνε τα προβλήματα τους στις ανταλλαγές, την αποθήκευση και το εμπόριο. Αργότερα το χρήμα απέκτησε και βασικές λειτουργίες από τους ανθρώπους. Οι άνθρωποι πουλούσαν την εργασία τους για το χρήμα, αγόραζαν αγαθά και υπηρεσίες. Σύγκριναν τα αγαθά με βάση την χρηματική τους αξία. Το χρήμα εξελίχθηκε. Χρησιμοποιήθηκε ως κοινό ανταλλακτικό μέσο, κοινό μέτρο της αξίας, μέσο διατήρησης αγοραστικής δύναμης, μέσο σύναψης και εξόφλησης δανείων. Μέσω λοιπόν του χρήματος και των λειτουργιών του, οι κοινωνίες άρχισαν να εξελίσσονται, να επεκτείνονται λόγω του εμπορίου να γίνονται δυναμικές και αυτόνομες να διευκολύνονται με βάση το χρήμα.

3. Το χρήμα επιλύει τα προβλήματα που δημιούργησε ο αντιπραγματισμός.

Με την εξέλιξη των κοινωνιών και την διάδοση της εξειδίκευσης και του καταμερισμού των έργων στην παραγωγή, καθώς και τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των προϊόντων που παράγονται και ανταλλάσσονται, δεν μπορούσε πλέον ο αντιπραγματισμός να εξυπηρετήσει τις ανταλλαγές, επειδή ήταν εξαιρετικά δύσκολο ή και αδύνατο να επιτυγχάνεται σύμπτωση των επιθυμιών των ατόμων. Έτσι, η άμεση ανταλλαγή ενός αγαθού Α με ένα άλλο αγαθό Β μετατράπηκε σε ανταλλαγή με δύο ξεχωριστές πράξεις: μια πώληση, με την οποία το αγαθό Α ανταλλάσσονταν με ένα τρίτο αγαθό κοινής αποδοχής, και μια αγορά, με την οποία το τρίτο αυτό αγαθό ανταλλάσσονταν με το αγαθό Β. Το κοινώς αποδεκτό αγαθό ονομάζεται κοινό ανταλλακτικό μέσο και είναι αυτό που συνήθως αποκαλούμε χρήμα.

4. Οι ιδιότητες του χρήματος.

- α) αποδοχή: όσοι χρησιμοποιούν το χρήμα είναι βέβαιοι ότι οι υπόλοιποι το αποδέχονται και θα το χρησιμοποιήσουν με τον ίδιο τρόπο.
- β) ανθεκτικότητα: το αγαθό που χρησιμοποιείται ως χρήμα έχει εσωτερική αξία η οποία πρέπει να διατηρείται με το πέρασμα του χρόνου. Στις μέρες μας η αξία του χρήματος πηγάζει από αυτό που αντιπροσωπεύει και όχι από την εσωτερική του αξία.
- γ) διαιρετότητα: υπάρχει η ανάγκη διαίρεσης του χρήματος σε μικρές μονάδες. Η κάθε μια από αυτές πρέπει να διατηρεί το μερίδιο της από την αρχική αξία του χρήματος. Όταν το αγαθό που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως χρήμα δεν έχει καμία εσωτερική αξία, μπορεί να διαιρεθεί σε αυθαίρετες μικρές μονάδες, οι οποίες διατηρούν το μερίδιο της αξίας της.
- δ) ομοιογένεια: η ομοιογένεια αναφέρεται στην αξία που φέρνει κάθε μονάδα χρήματος και όχι στην μορφή ή το χρήμα του νομίσματος. Αν το αγαθό που χρησιμοποιείται ως χρήμα δεν είναι ομοιογενές, θα εμφανιστούν διαφορές στο απόθεμα.

3.2.3 Ιστορική αναδρομή – γενικά στοιχεία.

Α) Είδη χρήματος

1. Είδη χρήματος στην ιστορία.

Στα αρχαία χρόνια, όπως ήδη έχουμε πει, χρησιμοποιούνταν αντί για χρήμα η μέθοδος της ανταλλαγής προϊόντων. Π.χ. οι άνθρωποι αντάλλαζαν μεταξύ τους είδη πρώτης ανάγκης όπως: κρασί, λάδι, σιτάρι, καρπούς δέντρων και άλλα. Κάθε οικογένεια λοιπόν παρείχε τα αγαθά - προϊόντα που χρειαζόταν για να επιβιώσει και ότι δεν είχε, το αποκτούσε με ανταλλαγές με άλλες οικογένειες. Οι άνθρωποι όμως αντιλήφθηκαν ότι χρησιμοποιώντας την ανταλλαγή ως συναλλαγή, άλλοτε έβγαιναν από αυτό το παιχνίδι κερδισμένοι και άλλοτε όχι. Αποφάσισαν λοιπόν, να δημιουργήσουν κάτι που θα δήλωνε την αξία του κάθε προϊόντος και θα το είχαν όλοι. Έτσι λοιπόν ο καθένας κατέβαλε στον άνθρωπο από τον οποίο ήθελε να αγοράσει κάτι, την αξία αυτού του προϊόντος σε μια «μονάδα χρήματος» όπως θα λέγαμε σήμερα.

Οι πρώτες μονάδες χρήματος που δημιουργήθηκαν ήταν τα κοχύλια, τα στάχια, και οι πολύτιμες πέτρες. Με το πέρασμα των χρόνων και με την ανακάλυψη του χαλκού και του σιδήρου κόπηκαν τα πρώτα κέρματα, τα οποία ήταν το επόμενο είδος χρήματος. Αρχικά δεν είχαν τη σημερινή μορφή αλλά ήταν μακριές σιδερένιες σουβλές ή ακανόνιστου σχήματος. Στη συνέχεια, ανά τους αιώνες, το χρήμα εξελίχτηκε. Απέκτησε τη μορφή νομισμάτων σε χρυσό, άργυρο, χαλκό και άλλα μέταλλα, ενώ πολύ αργότερα αυτή των χάρτινων χρημάτων.

2. Εμφάνιση νομισμάτων.

Τα πρώτα νομίσματα κόπηκαν στο βασίλειο της Λυδίας και στις ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας, περιοχές αναπτυγμένες εμπορικά και οικονομικά στα τέλη του 7ου π.Χ. αιώνα. Κατασκευάστηκαν από ήλεκτρο, κράμα χρυσού και αργύρου. Το σχήμα τους ήταν ωσειδές και στη μία πλευρά είχαν ακανόνιστα βαθουλώματα. Το πολύτιμο μέταλλο έδινε την αξία, το μικρό σχήμα το έκανε εύκολο στη μεταφορά, το σύμβολο της κάθε εκδίδουσας αρχής, που προστέθηκε αργότερα, έδινε την εγγύηση για το βάρος και την αυθεντικότητά του. Οι ελληνικές πόλεις διέδωσαν την χρήση του νομίσματος από την Ισπανία μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα. Χρησιμοποίησαν τα σύμβολά τους, ήρωες, θεούς, ζώα, φυτά κ.λπ., για να σηματοδοτήσουν τα νομίσματα. Έκοψαν νομίσματα κυρίως σε άργυρο, καθώς αυτό ήταν το πολύτιμο μέταλλο στο οποίο είχαν ευκολότερη πρόσβαση. Στα τέλη του 5ου και κυρίως τον 4ο π.Χ. αιώνα κυκλοφόρησαν και χάλκινα νομίσματα για τις μικρές καθημερινές συναλλαγές.

Με το πέρασμα του χρόνου από τα στάχια, τις πατάτες και τις σουβλές βρεθήκαμε να κρατάμε στα χέρια μας χρήματα από διάφορα κράματα και μέταλλα. Κάποια από αυτά είναι χαλκονικέλιο, νικελιούχος ορείχαλκος, αλουμινούχος ορείχαλκος ή αλλιώς και σκανδιναβικός χρυσός, επιχαλκωμένος χάλυβας.

3. Τα κέρματα αντικαθίστανται από χαρτονομίσματα.

Από τον 19 αιώνα διαδίδεται η χρήση των χαρτονομισμάτων. Αυτό το είδος χάρτινων χρημάτων ήταν πολύ πιο βολικό από τα βαριά νομίσματα και τα ποσά μπορούσαν απλά να γράφονται αντί να μετρούνται με κόπο ένα-ένα για κάθε συναλλαγή. Ως αρνητικό σημείο των χαρτονομισμάτων, ήταν η γρήγορη φθορά τους. Η εξάπλωση του χαρτονομίσματος βοηθήθηκε από την καθιέρωση του δεκαδικού συστήματος μετά τη Γαλλική επανάσταση από τη Γαλλία σε μεγάλο μέρος του κόσμου.

Μέχρι τότε, τα χρήματα εμφανίζονταν μόνο με την μορφή κερμάτων. Αυτό γινόταν γιατί ένα κέρμα περιέχει μια ακριβή ποσότητα ενός μετάλλου, π.χ. χρυσού ή ασημιού, που είχε μια γνωστή αξία. Αυτός ο τύπος χρημάτων είναι γνωστός ως «specie money» και η αξία τους διασφαλίζεται από το πολύτιμο μέταλλο που περιέχουν. Όταν το εμπόριο αυξανόταν, χρειαζόταν όλο και περισσότερα χρήματα ως μέσω ανταλλαγής. Έτσι, οι τράπεζες και οι κυβερνήσεις άρχισαν να εκδίδουν χαρτονομίσματα. Σταδιακά, συνεπώς, σταματάει η σχέση του νομίσματος με το πολύτιμο μέταλλο από το οποίο είναι κατασκευασμένο. Τα χαρτονομίσματα δεν περιείχαν την αξία που αντιπροσωπεύουν. Αντίθετα, ο εκδότης του χαρτονομίσματος εγγυάται την αξία του. Αυτά τα χρήματα ήταν γνωστά ως “fiat money”

Η μέθοδος της χρήσης νομισμάτων, ως χρήμα, με βάση την αξία του υλικού από το οποίο ήταν φτιαγμένα, τελικά εξελίχθηκε στη μέθοδο του αντιπροσωπευτικού χρήματος. Αυτό συνέβη επειδή οι έμποροι χρυσού και αργύρου ή οι τράπεζες άρχισαν να εκδίδουν αποδείξεις στους καταθέτες –εξαργυρώσιμες με χρήματα ουσιαστικής αξίας– τα οποία είχαν κατατεθεί. Τελικά, αυτές οι αποδείξεις κατάθεσης του χρυσού, έγιναν ευρέως αποδεκτές ως μέσο πληρωμής σαν να ήταν ο ίδιος ο χρυσός και ξεκίνησαν να χρησιμοποιούνται ως χρήματα.

Τα χάρτινα χρήματα ή τραπεζογραμμάτια χρησιμοποιήθηκαν για την πρώτη φορά στην Κίνα, κατά την διάρκεια της δυναστείας των Σουγκ. Αυτά τα τραπεζογραμμάτια, γνωστά ως “Jiaozi” εξελίχθηκαν από χρεόγραφο που είχε χρησιμοποιηθεί από τον 7^ο αιώνα μ.Χ., ωστόσο, δεν είχαν σταματήσει τη χρήση των νομισμάτων ουσιαστικής αξίας. Στην ευρωπαϊκή ήπειρο, τα πρώτα τραπεζογραμμάτια εξεδόθησαν από τη Stockholms Banco το 1661 και χρησιμοποιήθηκαν παράλληλα με κέρματα.

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, με την διάσκεψη του Bretton Woods, οι περισσότερες χώρες υιοθέτησαν τα «χρήματα fiat» των οποίων η τιμή είχε καθοριστεί σύμφωνα με το δολάριο Η.Π.Α. Το αμερικάνικο δολάριο με τη σειρά του καθορίστηκε σε σχέση με το χρυσό. Το 1971, η κυβέρνηση των Η.Π.Α έπαυσε τη μετατρεψιμότητα του δολαρίου Η.Π.Α σε χρυσό. Μετά από αυτό, πολλές χώρες ακολούθησαν το παράδειγμα των Η.Π.Α και η πλειονότητα των χρημάτων παγκοσμίως σταμάτησε να υποστηρίζεται από αποθέματα χρυσού. Έτσι, η κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων παύει να είναι εξαρτημένη από την επάρκεια χρυσού. Το τέλος αυτής της αντιστοιχίας σε πολύτιμο μέταλλο, είχε ως αποτέλεσμα να αλλάξει η διεθνής οικονομία, και να σηματοδοτήσει την παγκόσμια κυριαρχία του άυλου χρήματος.

B) Το νόμισμα στο νέο ελληνικό κράτος

1. Τα πρώτα εθνικά νομίσματα.

Τα πρώτα εθνικά νομίσματα στο νέο ελληνικό κράτος είναι:

α) Ο Φοίνικας: Κόπηκε την εποχή του κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια, στο νομισματοκοπείο της Αίγινας, 25 αιώνες αργότερα από τις αρχαίες «χελώνες». Ο πρώτος Έφορος του Εθνικού Νομισματοκοπείου της Ελλάδας που ιδρύθηκε λίγο αργότερα, ήταν ο Αλέξανδρος Κοντόσταυλος (1789-1865).

Οι προσπάθειες για ορισμό εθνικού νομίσματος που έγιναν κατά τη διάρκεια της Επανάστασης δεν μπόρεσαν να στεφθούν με επιτυχία λόγω των πολεμικών και άλλων συνθηκών που επικρατούσαν. Ο φοίνικας ήταν το πρώτο και ασημένιο νόμισμα που κυκλοφόρησε στο κράτος της σύγχρονης Ελλάδας το 1828. Στη μία όψη του νομίσματος θα εμφανιζόταν ο μυθολογικός φοίνικας με το σήμα του σταυρού πάνω από το κεφάλι του, δεξιά του ηλιακές ακτίνες και η κυκλική επιγραφή «Ελληνική Πολιτεία» και από την άλλη θα έφερε, μεταξύ κλαδιών ελιάς και δάφνης, την κυκλική επιγραφή «Κυβερνήτης Ι. Α. Καποδίστριας» και χρονολογία. Το όνομα του προέρχεται από το μυθικό πουλί φοίνιξ και συμβολίζει την αναγέννηση της Ελλάδας. Ο φοίνικας, ήταν το σύμβολο της Φιλικής Εταιρείας και ως επιλογή είχε έντονο συμβολικό και μυστικιστικό φορτίο.

Ένας φοίνικας θα ισοδυναμούσε με ένα γαλλικό φράγκο, το 1/100ό του, το λεπτό με δύο γράνες Μάλτας ενώ προβλέπονταν και πολλαπλάσιά του. Χρυσά πολλαπλάσια του Φοίνικα θα ήταν η Αθηνά, αξίας 20 φοινίκων, η Ημίσεια Αθηνά, αξίας 10 φοινίκων. Προβλέπονταν, επίσης αργυρά, η Αιγίδα αξίας 5 φοινίκων, η Ημίσεια Αιγίδα αξίας 2,5 φοινίκων και ο Μισός Φοίνικας. Όσον αφορά τα χάλκινα, προτάθηκαν το «λεπτόν», «το «δεύτερον», ίσο με μισό λεπτό και το «πεντάριον», ίσο με 5 λεπτά. Λόγω της έλλειψης ακριβών μετάλλων για την κοπή νομισμάτων, η κυβέρνηση δημιούργησε το 1831 τραπεζογραμμάτια τα οποία απορριφθήκαν

β) Η Δραχμή: Ο Όθωνας, βαυαρός βασιλιάς της Ελλάδας, έφερε το 1833 την δραχμή η οποία αντικατέστησε τον Φοίνικα. Η δραχμή ως νομισματική μονάδα του ελεύθερου ελληνικού κράτους, καθιερώθηκε για πρώτη φορά με το Βασιλικό Διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 1833. Η δραχμή ήταν αργυρό νόμισμα που ζύγιζε 4,477 γραμμάρια και διαιρούνταν σε εκατό λεπτά. Το νομισματικό σύστημα άρχισε να σταθεροποιείται και το 1841, μετά από πολυετείς προσπάθειες, ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα με κεφάλαιο 5.000.000 δραχμών και παραχώρηση προνομίου για την έκδοση τραπεζικών γραμματίων στον κομιστή. Εννέα μήνες μετά την ίδρυσή της, κυκλοφόρησαν τραπεζογραμμάτια των 25, 50, 100 και 500 δραχμών τα οποία το κοινό δέχθηκε με εμπιστοσύνη θέτοντας ευνοϊκές βάσεις για τη νομισματική κυκλοφορία. Παράλληλα, οι Βαυαροί οργάνωσαν το «Βασιλικόν Νομισματοκοπείον και Σφραγιστήριον Αθηνών» και το προίκισαν με τα αναγκαία μηχανήματα και προσωπικό. Από το 1851, τα αργυρά νομίσματα κόβονταν στη Βιέννη, με τη μορφή του Όθωνα σε ώριμη ηλικία.

Μέχρι το 2002 η δραχμή κοβόταν αδιάκοπα.

Στις 28 Φεβρουαρίου του 2002 τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα δραχμών έπαψαν να αποτελούν νόμιμο χρήμα. Έτσι η δραχμή έπαψε να είναι εθνικό νόμισμα μετά την εισαγωγή του ευρώ την 1^η Ιανουαρίου το 2002.

2. Οι βασικοί σταθμοί της ιστορίας της δραχμής.

Η δραχμή επηρεάστηκε από τη διεθνή οικονομική συγκυρία και από την ιστορική εξέλιξη του ελληνικού κράτους.

Μικρές εξεγέρσεις στον ελλαδικό χώρο που βρίσκεται ακόμα στην Οθωμανική αυτοκρατορία την περίοδο του Κριμαϊκού πολέμου και κυρίως η κρητική επανάσταση του 1866 δημιουργούν ανάγκες σε πολεμικό εξοπλισμό και συνεπώς χρήμα και εμποδίζουν τη νομισματική σταθερότητα. Την εποχή αυτή κόπηκαν σε γαλλικά νομισματοκοπεία χρυσά νομίσματα των 5, 10, 20, 50, και 100 δραχμών, αργυρά των 5 και 1 δραχμών και 50, 20 λεπτών καθώς και χάλκινα των 10, 5, 2 και 1 λεπτών.

Το 1879 αρχίζει μια νέα περίοδος για τα οικονομικά της Ελλάδας: είναι η εποχή των δανείων του εξωτερικού, που τυπικά τελειώνει το 1893. Κυκλοφόρησαν την εποχή αυτή χαλκονικέλινα κέρματα των 20, 10 και 5 λεπτών. Μέχρι το 1920, η ισοτιμία της με τη χρυσή λίρα της Αγγλίας παρέμενε σταθερή (25 δραχμές). Από τότε ως τις μέρες της Μικρασιατικής Καταστροφής υποτιμούνταν συνεχώς έως τις 140 δραχμές.

Ακολουθεί νέα νομισματική κρίση που συνεχίζεται έως το 1926. Το 1928 ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος και παρά τη μεγάλη διεθνή ύφεση του 1929 και τις διεθνείς οικονομικές και νομισματικές διαταραχές της δεκαετίας του 1930, η Ελλάδα κατόρθωσε να διατηρήσει σχετική νομισματική σταθερότητα έως την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου, συνδεδεμένη με το σύστημα του Χρυσού Νομισματικού Κανόνα.

Το 1981 η Ελλάδα εντάσσεται στην Ε.Ο.Κ. και το 1983 υιοθετήθηκε η νομισματική πολιτική της διολίσθησης (βαθμιαίας και ελεγχόμενης υποτίμησης), κατά 15% εκείνη τη χρονιά και κατά 15,5% το 1985. Νέα υποτίμηση θα δεχθεί η δραχμή το 1998 αλλά με παράλληλη ένταξή της στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τον Ιανουάριο του 2001, η δραχμή εμφανίστηκε δίπλα-δίπλα με το ευρώ στην αναγραφή των τιμών και αξιών στην ελληνική αγορά, ενώ από τον Ιανουάριο 2002 υιοθετείται το νέο ευρωπαϊκό νόμισμα.

3. Κυκλοφορία ευρώ.

Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία το 2002 και ταυτόχρονα καταργείται η δραχμή και το ελληνικό κράτος γίνεται δεκτό στην ζώνη του ευρώ εκδίδοντας, ταυτόχρονα με άλλες δώδεκα ευρωπαϊκές χώρες, νομίσματα των ενός και δύο ευρώ καθώς και των 50, 20, 10, 5, 2, 1 λεπτών. Η μία όψη των οποίων είναι πανομοιότυπη σε όλες τις χώρες. Ταυτόχρονα εκδίδονται και χαρτονομίσματα των 5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ με παραστάσεις κοινές για όλες τις χώρες. Η ισοτιμία που θεσπίστηκε ήταν 1 ευρώ = 340,75 δραχμές

4. Τα σύμβολα στα ελληνικά κέρματα.

- Το κέρμα των 2ευρω παρουσιάζει την απαγωγή από τον Δία της Ευρώπης, μορφής της ελληνικής μυθολογίας από την οποία πηρέ το όνομα της η Ήπειρος μας.
- Το κέρμα του 1ευρώ είναι αντίγραφο όψης αρχαίου Αθηναϊκού τετράδραχμου του 5ου αιώνα π.Χ.
- Το κέρμα των 50λεπτών παρουσιάζει την μορφή του Ελευθερίου Βενιζέλου, μιας από τις σημαντικότερες πολιτικές φυσιογνωμίες της νεότερης Ελλάδας.
- Το κέρμα των 20λεπτών τιμά την μνήμη του Ιωάννη Καποδιστρία (1776-1831) κορυφαίου Έλληνα και Ευρωπαίου πολιτικού διπλωμάτη.
- Το κέρμα των 10λεπτών απεικονίζει το Ρήγα Φεραίο (1757-1798) πρωτοπόρου και επιφανή εκπροσώπου του ευρωπαϊκού διαφωτισμού.
- Στο κέρμα των 5 λεπτών απεικονίζεται ένα σύγχρονο πετρελαιοφόρο που συμβολίζει το πρωτοποριακό πνεύμα του εμπορίου και της ναυτιλίας.
- Στο κέρμα των 2 λεπτών απεικονίζεται μια κορβέτα, τύπος πλοίου που χρησιμοποιήθηκε στον εθνικό απελευθερωτικό αγώνα (1821-1827).
- Στο κέρμα του 1 λεπτού απεικονίζεται σύγχρονη μορφή της αθηναϊκής τριήρους που χρονολογείται από την εποχή της αθηναϊκής δημοκρατίας.

5. Τι απεικονίζουν άλλα ευρωπαϊκά κέρματα των ενός και δύο ευρώ

Αυστρία: Στο νόμισμα του ενός ευρώ απεικονίζεται η μορφή του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ, του διασήμου Αυστριακού συνθέτη, η οποία προβάλλει την Αυστρία ως χώρα της μουσικής. Στο νόμισμα των δύο ευρώ υπάρχει προσωπογραφία της ριζοσπαστικής ειρηνίστριας Bertha von Suttner, που συμβολίζει τις προσπάθειες της Αυστρίας για την υποστήριξη της ειρήνης.

Βατικανό: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η προσωπογραφία του Πάπα Ιωάννη – Παύλου II.

Βέλγιο: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η μορφή βασιλιά Αλβέρτου Β΄ και το μονόγραμμα του ένα κεφάλαιο Α κάτω από ένα στέμμα ανάμεσα στα 12 αστέρια που συμβολίζουν την Ευρώπη. Περιλαμβάνει επίσης το έτος έκδοσης και το έτος κοπής κάθε κέρματος.

Γαλλία: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται ένα δέντρο που συμβολίζει τη ζωή, τη συνέχεια και την ανάπτυξη. Είναι τοποθετημένο μέσα σε εξάγωνο και γύρω του αναγράφεται το σύνθημα της Γαλλικής επανάστασης: ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα.

Γερμανία: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται ο αετός, το παραδοσιακό σύμβολο της Γερμανικής εθνικής κυριαρχίας που περιβάλλεται από τα αστέρια της Ευρώπης.

Ιρλανδία: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η κελτική άρπα, παραδοσιακό σύμβολο της χώρας, και αναγράφεται η χρονολογία έκδοσης και η λέξη «Ιρλανδία» στα ιρλανδικά (Eire).

Ισπανία: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η μορφή του βασιλιά Χουάν Κάρλος Α των Βουρβόνων.

Ιταλία: Στο νόμισμα του ενός ευρώ απεικονίζεται το περίφημο σχέδιο του Λεονάρντο ντα Βίντσι με τις ιδανικές αναλογίες του ανθρώπινου σώματος, το οποίο

βρίσκεται στην Πινακοθήκη της Ακαδημίας της Βενετίας. Στο νόμισμα των δύο ευρώ απεικονίζεται το πορτραίτο του Ντάντε Αλιγκιέρι όπως το ζωγράφησε ο Ραφαήλ, το οποίο βρίσκεται στο Ανάκτορο του Βατικανού

Λουξεμβούργο: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η μορφή του Μέγα Δούκα Ερρίκου.

Μονακό: Στο νόμισμα του ενός ευρώ απεικονίζονται δύο προσωπογραφίες, του βασιλιά Ρενιέ και του πρίγκιπα Αλβέρτου. Στο νόμισμα των δύο ευρώ απεικονίζεται προσωπογραφία του βασιλιά Ρενιέ.

Ολλανδία: Και στα δύο νομίσματα απεικονίζεται η Βασίλισσα Βεατρίκη σε κατατομή. Τα 12 αστέρια καταλαμβάνουν το ήμισυ της περιμέτρου των κερμάτων.

Πορτογαλία: Και στα δύο νομίσματα, ανάμεσα στα Ευρωπαϊκά αστέρια εμφανίζονται τα κάστρα και τα οικοδομήματα της χώρας, συμβολίζοντας το διάλογο, την ανταλλαγή αξιών και τη δυναμική της οικοδόμησης της Ευρώπης. Στο κέντρο του κέρματος απεικονίζεται η βασιλική σφραγίδα του έτους 1144.

Σαν Μαρίνο: Στο νόμισμα του ενός ευρώ απεικονίζεται ο θυρεός του κρατιδίου του Σαν Μαρίνο. Στο νόμισμα των δύο ευρώ υπάρχει η παράσταση του Domus Magna Communis

Φινλανδία: Στο νόμισμα του ενός ευρώ υπάρχει η παράσταση δύο κύκνων που πετούν. Στο νόμισμα των δύο ευρώ απεικονίζονται άνθη βατομουριάς.

6. Τα χαρτονομίσματα ευρώ

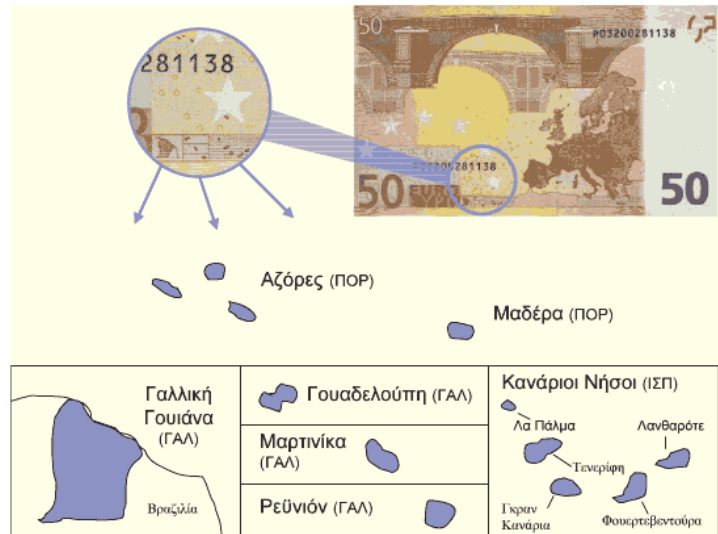
Η παραγωγή των τραπεζογραμμάτων ευρώ άρχισε τον Ιούλιο του 1999 σε διάφορες χώρες της ζώνης του ευρώ. Έως την 1η Ιανουαρίου 2002, είχε εκτυπωθεί το αρχικό απόθεμα των 14,89 δισεκατομμυρίων τραπεζογραμμάτων ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των εφεδρικών αποθεμάτων, για τις 12 συμμετέχουσες χώρες. Συνολικά, η αξία των τραπεζογραμμάτων αυτών ανέρχεται σε περίπου 633 δισεκατομμύρια ευρώ. Αν τοποθετούσαμε αυτά τα 14,89 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια το ένα δίπλα στο άλλο, θα κάλυπταν την απόσταση από τη γη στη σελήνη πέντε φορές περίπου. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ενέκρινε την παραγωγή συμπληρωματικής ποσότητας ισοδύναμης με το 10% περίπου του αρχικού αποθέματος για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε σοβαρού κινδύνου θα μπορούσε να ανακύψει λόγω καθυστερήσεων στην παραγωγή των απαιτούμενων αρχικών και εφεδρικών αποθεμάτων και συνέβαλε έτσι στην ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα. Οι αχρησιμοποίητες ποσότητες του κεντρικού αποθέματος μεταφέρθηκαν στο συνολικό στρατηγικό απόθεμα, το οποίο θα δημιουργηθεί για να καλύψει οποιαδήποτε απροσδόκητη αύξηση της ζήτησης.

Στα επτά τραπεζογραμμάτια ευρώ που αντιστοιχούν σε αξίες 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 έχουν ενσωματωθεί τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Διαφορετικά μεγέθη, ανάλογα με την αξία των τραπεζογραμμάτων.
2. Έντονα κυρίαρχα χρώματα με ισχυρές αντιθέσεις μεταξύ των διαδοχικών ονομαστικών αξιών. Για παράδειγμα, το τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ είναι κόκκινο ενώ των 20 ευρώ μπλε.
3. Η αξία είναι τυπωμένη με μεγάλους χαρακτήρες.
4. Τα τραπεζογραμμάτια είναι τυπωμένα ανάγλυφα με ειδική τυπογραφική μέθοδο, γνωστή ως χαλκογραφική εκτύπωση. Τα τραπεζογραμμάτια των 200 και των 500 ευρώ έχουν στο περίγραμμα ανάγλυφα σχέδια αισθητά με την αφή.

Απεικονίσεις: Στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμματίων, απεικονίζονται παράθυρα και πύλες ως σύμβολο της ευρύτητας του πνεύματος και της συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην οπίσθια όψη υπάρχουν το γεωγραφικό περίγραμμα της Ευρώπης και μέσα σε πλαίσιο μερικά υπερπόντια εδάφη των χωρών της ζώνης του ευρώ (Μαρτινίκα, Γουαδελούπη, Αζόρες, Κανάρια Νησιά κ.λπ.) Υπάρχουν επίσης παραστάσεις γεφυρών.

Τα χαρτονομίσματα απεικονίζουν τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά περιόδων της πολιτισμικής ιστορίας της Ευρώπης και δεν παραπέμπουν σε συγκεκριμένες κατασκευές. Οι εικόνες δείχνουν τον χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό ρυθμό της κάθε περιόδου

και συμβολίζουν την επικοινωνία μεταξύ των Λαών της Ευρώπης και μεταξύ της Ευρώπης και του υπόλοιπου Κόσμου. Πιο συγκεκριμένα υπάρχουν: κλασικός ρυθμός στο τραπεζογραμμάτιο των 5 ευρώ, ρωμανικός ρυθμός στο τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ, γοθτικός ρυθμός στο τραπεζογραμμάτιο των 20 ευρώ, αναγεννησιακός ρυθμός στο τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ, ρυθμός μπαρόκ και ροκοκό στο τραπεζογραμμάτιο των 100 ευρώ, εποχή του σιδήρου και του γυαλιού στο τραπεζογραμμάτιο των 200 ευρώ, μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20ού αιώνα στο τραπεζογραμμάτιο των 500 ευρώ.

Κάθε χαρτονόμισμα έχει έναν αριθμό σειράς που αποτελείται από ένα γράμμα και έντεκα αριθμούς. Ο αριθμός σειράς είναι τυπωμένος με μαύρο χρώμα στην πλευρά όπου απεικονίζεται και ο χάρτης της Ευρώπης. Το πρώτο γράμμα του αριθμού σειράς κάθε χαρτονομίσματος δείχνει την χώρα που το χαρτονόμισμα αυτό παρήχθη. Για παράδειγμα, για την Ελλάδα είναι το Υ, τη Γαλλία το U, τη Γερμανία το X κ.λπ.

Επίσης επάνω στα χαρτονομίσματα απεικονίζονται :

1. Δώδεκα αστέρια, το σύμβολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Η λέξη Ευρώ στα Λατινικά και στα Ελληνικά.
3. Τα αρχικά των κεντρικών τραπεζών των χωρών της Ευρωζώνης.
4. Το σύμβολο (©) copyright.
5. Η υπογραφή του προέδρου της Ε.Κ.Τ.
6. Διάφορα τελειοποιημένα χαρακτηριστικά ασφαλείας.

3.2.4 Επίλογος

Η έρευνα και η συζήτηση γύρω από το χρήμα, την ιστορία του και τις κάθε φορά μορφές του, μας βοηθά να κατανοήσουμε ως ενεργοί πολίτες τα κοινωνικά και πολιτικά συμφραζόμενα κάθε εποχής και να απαντάμε σε επίκαιρα ερωτήματα του σήμερα.

3.2.5 Γλωσσάρι όρων

Χρήμα: Προέρχεται από το ρήμα «χρη» και σημαίνει κάτι χρήσιμο για κάποιον, κάτι που χρειάζεται και χρησιμοποιείται συχνά.

Τράπεζα: στα αρχαία ελληνικά ονομαζόταν τετράπεζα. Την ονομασία της την είχε πάρει από το τραπέζι με τα τέσσερα πόδια που γίνονταν οι συναλλαγές. Με την εμφάνιση των χρημάτων ιδρύθηκε η τράπεζα καθώς και ένα καινούργιο επάγγελμα οι τραπεζίτες.

Νόμισμα: προήλθε από την λέξη νόμος (ρήμα νομέω – νομώ που σημαίνει κατανέμω). Αρχικά ήταν ο καθιερωμένος θεσμός, και στη συνέχεια η χρηματική μονάδα που είχε καθιερωθεί ως μέσο συναλλαγής

Λίρα: είναι και αυτό ένα μέσο συναλλαγής και πήρε το όνομά του από το λατινικό libra που ήταν μονάδα μέτρησης βάρους.

Δραχμή: προέρχεται από το ρήμα δράττω (αρπάζω) και εκφράζει αυτό που μπορεί να κρατήσει κάποιος στο χέρι του. Στην αρχαία Ελλάδα η μια δραχμή ισούταν με έξι οβολούς (σιδερένιες σούβλες), τόσες όσες μπορούσαν να χωρέσουν στο ανθρώπινο χέρι.

Δολάριο (Dolar): προέρχεται από το δικό μας τάλιρο. Το τάλιρο πήρε το όνομά του από τη γερμανική λέξη Tal που σημαίνει κοιλάδα. Συγκεκριμένα αναφέρεται στην κοιλάδα της Βοημίας που είχε πλούσια ορυχεία αργύρου.

Φλουρί: το όνομά του προέρχεται από τα νομίσματα της Φλωρεντίας (φιορίνια) που επάνω τους είχαν άνθη.

Άσπρα: Παλιά ονομασία των ασημένιων νομισμάτων μικρής αξίας. Προέρχεται από τη λατινική λέξη asper που σημαίνει «τραχύς». Το νεόκοπο ασημένιο νόμισμα, τραχύ και λαμπερό πριν λειανθεί από τη χρήση, ονομαζόταν nummus asper, τραχύ νόμισμα.

3.3. Δραστηριότητες

Οι δραστηριότητες αποτέλεσαν την “καρδιά” της ερευνητικής εργασίας. Σε αυτές περιλαμβάνονται η μελέτη πεδίου και τα πειράματα στο εργαστήριο Φυσικών Επιστημών.

3.3.1 Μελέτη πεδίου : Επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο Αθηνών

Χρονοδιάγραμμα εργασιών

- 1) Πραγματοποιήθηκε από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό προκαταρκτική επίσκεψη στο μουσείο προκειμένου να λάβει χρήσιμες πληροφορίες (αντικείμενα για παρατήρηση) και να εξοικειωθεί με την περιοχή.
- 2) Διαμορφώθηκε διδακτικό υλικό (φύλλα εργασίας με δραστηριότητες) για την ενεργό εμπλοκή των μαθητών στο πεδίο (δες στο παράρτημα).
- 3) Προετοιμαστήκαμε, μαθητές και καθηγητές, πριν την επίσκεψη, (ενημέρωση και προετοιμασία στο γνωστικό τομέα)
- 4) Επισκεφθήκαμε το πεδίο της έρευνάς μας, όπου ήρθαμε σε άμεση επαφή με συστατικά στοιχεία του θέματος που εξετάζαμε. Παρατηρήσαμε, φωτογραφίσαμε, βιντεοσκοπήσαμε, καταγράψαμε, συλλέξαμε πληροφορίες, συμπληρώσαμε τα σχετικά ερευνητικά φύλλα εργασίας επί τόπου.
- 5) Ακολούθησε επεξεργασία και σύνθεση των συλλεχθέντων στοιχείων στην τάξη και εξαγωγή συμπερασμάτων. Συνθέσαμε ένα φυλλάδιο στο οποίο εκτίθεται το υλικό που συγκεντρώθηκε χρησιμοποιώντας γραπτά κείμενα και εμπλουτίζοντας το με φωτογραφίες και σκίτσα.

Μετά την επίσκεψη

Η προσεκτική παρατήρηση και αξιολόγηση των αντιδράσεων και ενεργειών των μαθητών από τους δύο καθηγητές, αλλά και η ανάλυση των απαντήσεων των μαθητών στο φύλλο αξιολόγησης που τους δόθηκε με την επιστροφή τους από την επίσκεψη, έδωσαν στοιχεία τόσο για τις νέες γνώσεις με τις οποίες αυτοί ήρθαν σε επαφή όσο και για τις δυνατότητες της εκπαιδευτικής αξιοποίησης της μελέτης πεδίου.

Όλοι οι μαθητές αντιμετώπισαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την πρόκληση να αντικαταστήσουν μια κλασική διδασκαλία με μια εναλλακτική διδακτική εφαρμογή μελέτης πεδίου. Από τις πρώτες στιγμές έδειξαν ενθουσιασμό για την πραγματοποίηση της διδακτικής επίσκεψης, ο οποίος επιβεβαιώθηκε και εκ των υστέρων από το φύλλο αξιολόγησης. Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών (11 σε σύνολο 13) συμφώνησε πως τους άρεσε το μάθημα όπως πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο Μουσείο. Βασικά στοιχεία που οι μαθητές θεώρησαν ως θετικά, κατά την διάρκεια της επίσκεψης, ήταν η άμεση επαφή τους με το αντικείμενο της έρευνας και το πνεύμα συνεργασίας που χρειάστηκε να αναπτύξουν. Όλοι χαρακτήρισαν την όλη δραστηριότητα διαφορετική από ότι έκαναν μέχρι τώρα και διασκεδαστική, αν και αρκετοί επισήμαναν ότι ήταν χρονοβόρο να εντοπίσουν, μέσα στις αίθουσες του Μουσείου, τις απαντήσεις στα φύλλα εργασίας που τους είχαν δοθεί. Στην ερώτηση που αφορούσε την ύπαρξη σημείων ή ενεργειών που τους δυσκόλεψαν, το σύνολο των μαθητών απάντησε ότι δεν δυσκολεύτηκε σε κανένα σημείο.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με έννοιες για τις οποίες μέχρι τότε είχαν μόνο θεωρητική γνώση. Αξιοσημείωτη είναι η θετική ανταπόκριση των μαθητών η οποία εκφράζεται όχι μόνο λεκτικά (μέσα από αυτά που δήλωσαν γραπτά ή προφορικά) αλλά και με την συμπεριφορά τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας αφού όλοι έδειξαν ιδιαίτερη προσοχή, συγκέντρωση και διάθεση συμμετοχής.

3.3.2 Πειράματα στο εργαστήριο Φυσικών Επιστημών

Στην προσπάθεια για τη διαθεματική προσέγγιση της ερευνητικής εργασίας, οι μαθητές ασκήθηκαν για 3 ώρες στο εργαστήριο Φυσικών Επιστημών στις εξής δραστηριότητες:

A. Μέτρηση διαστάσεων νομισμάτων ευρώ.

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες των τεσσάρων και χρησιμοποίησαν παχύμετρο για τη μέτρηση των διαστάσεων επιλεγμένων νομισμάτων ευρώ. Τα αποτελέσματα καταγράφηκαν σε φύλλο εργασίας.

B. Υπολογισμός των μετάλλων από τα οποία είναι κατασκευασμένα τα νομίσματα.

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες των τεσσάρων και κάθε ομάδα ασχολήθηκε με ένα νόμισμα. Με τη βοήθεια ζυγού τριπλής φάλαγγας και ηλεκτρονικού ζυγού μετρήθηκε η μάζα των νομισμάτων. Με τη βοήθεια ογκομετρικού κυλίνδρου μετρήθηκε ο όγκος και από το μαθηματικό τύπο υπολογίστηκε η πυκνότητα. Στη συνέχεια από πίνακα πυκνοτήτων που υπήρχε στο φύλλο εργασίας αντιστοιχήθηκε το μέταλλο κατασκευής, με προσέγγιση αφού οι μαθητές γνώριζαν ότι τα κέρματα είναι κατασκευασμένα όχι από καθαρά μέταλλα αλλά από κράματα.

Γ. Καταγραφή μαγνητικών ιδιοτήτων των νομισμάτων.

Οι μαθητές χρησιμοποίησαν ραβδόμορφους μαγνήτες για να καταγράψουν ποια μέταλλα μαγνητίζονται και ποιά όχι. Τα αποτελέσματα καταγράφηκαν σε φύλλο εργασίας.

Δ. Επιχάλκωση νομίσματος.

Το πείραμα έγινε με τη μορφή επίδειξης παρουσία του διδάσκοντα. Χρησιμοποιήθηκαν μπαταρία 4,5V D.C, καλώδια, φύλλο χαλκού, νόμισμα 20 λεπτών και πυκνό διάλυμα θεικού χαλκού. Το νόμισμα σύντομα έχασε το «χρυσασφί» του χρώμα και πήρε το κοκκινωπό του χαλκού.

Ε. Κατασκευή μπαταρίας με λεμόνια και νομίσματα.

Το πείραμα έγινε με τη μορφή επίδειξης παρουσία του διδάσκοντα. Χρησιμοποιήθηκαν τρία λεμόνια, τρία νομίσματα των 5 λεπτών ευρώ και τρία παλαιά δεκάρικά, καλώδια, ψηφιακό πολύμετρο και λυχνία LED. Δεν έγινε κατορθωτό να ανάψει η λυχνία (προφανώς τα ηλεκτρικά φορτία δεν επαρκούσαν) αλλά το βολτόμετρο μέτρησε τη διαφορά δυναμικού μεταξύ του χαλκού των ευρώ και του ψευδαργύρου των δραχμών.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Η πορεία του νέου αυτού μαθήματος είχε αρκετά ενδιαφέροντα όσο και προβληματικά σημεία.

- Η διαδικασία επιλογής θέματος και κατάταξης των μαθητών ήταν μάλλον ατυχής, αφού πολλοί μαθητές δεν ακολούθησαν το θέμα που επιθυμούσαν.
- Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος βοήθησε στην προώθηση της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών της ομάδας. Όμως, δεν ήταν εύκολο να λειτουργήσει πάντα. Συχνά, κάποιοι έδειχναν να δυσφορούν με την απροθυμία άλλων.
- Το πέραςμα της αυθεντίας του διδάσκοντα σε δεύτερη μοίρα σε ένα πιο συμβουλευτικό – οργανωτικό ρόλο και όχι τόσο κεντρικό, αναδεικνύει το μαθητή και την ομάδα ως το κέντρο της διδασκαλίας αλλά φέρνει μαζί και το ερώτημα αν μπορεί να ανταπεξέλθει σε τέτοιο ρόλο.
- Το ερώτημα «τι έχω να διαβάσω» μέχρι τώρα λύνονταν με τις σελίδες του σχολικού βιβλίου. Στην ερευνητική εργασία έπρεπε εμείς να βρούμε τις πηγές μας. Αυτό έχει το ενδιαφέρον της αναζήτησης π.χ. στο διαδίκτυο αλλά και τη δυσκολία της σωστής επιλογής.
- Η εργασία σχεδόν αποκλειστικά στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου είναι κάτι ασυνήθιστο. Το μέρος όπου διαβάζαμε- εμπεδώναμε ήταν το σπίτι μας, ενώ στο σχολείο είχαμε έναν πιο παθητικό ρόλο.
- Σημαντική ήταν και η δυσκολία να γράφουμε εμείς την εργασία δηλαδή να παράγουμε τη γνώση και όχι να μας έρχεται έτοιμη από κάποιον άλλο και εμείς να πρέπει να την αποστηθίσουμε.
- Η συμπλήρωση των ημερολογίων βοηθά να έχουμε τον έλεγχο της εργασίας μας αλλά αποδείχθηκε αρκετά χρονοβόρα και συχνά σπαζοκεφαλιά.
- Οι εναλλακτικές δραστηριότητες (εκδρομή – ταινία - φωτογραφίες – πειράματα – χειροτεχνία) ήταν ίσως τα πιο ενδιαφέροντα σημεία της εργασίας.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγγελοπούλου Α. και Παπαστάθης Χ. (2001) *Ένα νόμισμα για την Ευρώπη: από το ήλεκτρο στο ευρώ*, Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Καλειδοσκόπιο
2. Αποστόλου E. *Η ιστορία του νομίσματος*, Υπουργείο Πολιτισμού, Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
3. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, <http://www.ecb.int/euro/html/index.el.html>
4.*Η Ιστορία του Νομίσματος*, Νομισματικό Μουσείο Αθηνών
5. ΚΕΤΑ-ΚΕΜΑΚ (2007) *Τι είναι το χρήμα και ποια τα χαρακτηριστικά του*, www.keta-kemak.gr
6. Κώττης Γ. Πετράκη – Κώττη Α. και Μοσχολέα Δ. (2008). *Αρχές Οικονομίας*, Βιβλίο Μαθητή Α΄ Τάξης Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, Αθήνα, ΟΕΔΒ
7. Ματσαγγούρας Η. *Θεωρητικές Αρχές και Διδακτικές Επιλογές*
8. Μπαϊμπάκη Ι. (2000) <http://www.coinsmania.gr>
9. Νομισματικό Μουσείο, <http://www.nma.gr/>
10. Παναγόπουλος Β. (2001), «*Αντίο δραχμή*», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Τρίτη 16 Οκτωβρίου, Τεύχος 132
11. Παπαδημητρίου, Β. (2005). Ο Κονστρουκτιβισμός στις Φυσικές Επιστήμες και στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, στο επιμ. Γεωργόπουλος Αλ.: Η περιβαλλοντική Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
12. Παπαϊωάννου Γ. (2001), «*Από τη δραχμή στο ευρώ*», ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ , 29 Σεπτεμβρίου, σελ. 67-97
13. Σαμαράς Μ. (2003). *Η διδασκαλία των Οικονομικών στη Μέση Εκπαίδευση. Οικονομία και φαντασία*. Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
14. Σπηλιωτοπούλου Β. (2006). *Διδακτική Φυσικών Επιστημών*, Πανεπιστήμιο Πατρών.
15. Τράπεζας της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr
16. Τσουνάκος Ο. (2001), «*Δραχμούλα μου καλό σου ταξίδι...*», Ηλιοτρόπιο
17. Χατζόπουλος Θ. (2001), «*Από το ήλεκτρον στο ευρώ: ένα νόμισμα για την Ευρώπη*», ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, 30 Ιουνίου, σελ. 26-29
18. Grignon P.(2006) *Money as debt*, [Video]
19. <http://www.euroswapper.com>

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

6.1. Φύλλο εργασίας 1. Διερεύνηση της γνώσης των μαθητών

Ερωτήσεις

1) Ποια από τα παρακάτω αποτελούν ή έχουν αποτελέσει μέσα συναλλαγής (χρήμα);

2) Πως φαντάζεστε ότι γίνονταν οι συναλλαγές πριν 5000 χρόνια;

3) Περιγράψτε τους χώρους όπου γίνονται οι συναλλαγές

6.2 Φύλλο Εργασίας 2. Πειραματικός υπολογισμός των φυσικών ιδιοτήτων των μετάλλων νομισματοκοπίας

1^η εργασία: Με τη βοήθεια του παχύμετρου μετράμε την διάμετρο και το πάχος των νομισμάτων 5λεπτών, 50 λεπτών και 2 ευρώ

Σημείωση: στη μέτρηση του πάχους χρησιμοποιήστε 5 νομίσματα ώστε να γίνει πιο εύκολα η μέτρηση
Κατά γράφουμε τα αποτελέσματα:

	5 λεπτά	50 λεπτά	2 ευρώ
Διάμετρος (mm)			
Πάχος (mm)			

2^η εργασία: Γεμίζουμε τον ογκομετρικό κύλινδρο μέχρι τα 50ml. Ρίχνουμε 10 νομίσματα των 5 λεπτών και σημειώνουμε τη νέα ένδειξη. Η διαφορά μας δίνει τον όγκο των 5 νομισμάτων. Με διαίρεση δια 10 βρίσκουμε τον όγκο του ενός. Επαναλαμβάνουμε για τα νομίσματα των 50 λεπτών και των 2 ευρώ.

Κατά γράφουμε τα αποτελέσματα:

	5 λεπτά	50 λεπτά	2 ευρώ
Όγκος (ml)			

3^η εργασία: Τοποθετούμε στο ζυγό 10 κέρματα των 5 λεπτών και τα ζυγίζουμε. Με διαίρεση δια 10 βρίσκουμε τη μάζα του ενός. Επαναλαμβάνουμε το πείραμα με τον ηλεκτρονικό ζυγό για μεγαλύτερη ακρίβεια.

Κατά γράφουμε τα αποτελέσματα:

	5 λεπτά	50 λεπτά	2 ευρώ
Μάζα (gr)			

4^η εργασία: υπολογίζουμε την πυκνότητα του υλικού κάθε νομίσματος από τη σχέση $\rho = m/V$. Με τη βοήθεια του πίνακα πυκνοτήτων εντοπίζουμε τα υλικά κατασκευής των κερμάτων. Οι υπολογισμοί θα είναι προσεγγιστικοί γιατί όπως ήδη γνωρίζουμε από τη βιβλιογραφία τα νομίσματα φτιάχνονται όχι από καθαρά μέταλλα αλλά από κράματά τους.

	5 λεπτά	50 λεπτά	2 ευρώ
πυκνότητα(gr/ml)			
υλικό			

5^η εργασία: πλησιάζουμε τους πόλους του ραβδόμορφου μαγνήτη σε κέρματα 5λεπτών, 20 λεπτών και 1 ευρώ και καταγράφουμε τη μαγνητική συμπεριφορά των μετάλλων τους.

.....

Υλικό	Πυκνότητα (g/cm ³)
Μαγνήσιο	1,7
Αλουμίνιο	2,7
Χαλκός	8,94
Χρυσός	19,3
Σίδηρος	7,8
Μόλυβδος	11,3
Λευκόχρυσος	21,4
Νικέλιο	8,9
Ψευδάργυρος	7,13
Άργυρος	10,49
ορείχαλκος	8,35

6.3 Οδηγίες Πειραμάτων

A. Επιμετάλλωση νομίσματος.

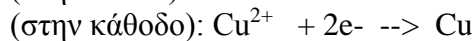
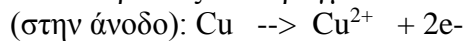
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Σε ποτήρι ζέσεως βάζουμε πυκνό διάλυμα θειικού χαλκού (CuSO_4)
- Συνδέουμε τον αρνητικό πόλο (κάθοδο), πηγής 4,5 V με νόμισμα 20 λεπτών, το οποίο πρόκειται να επιχαλκώσουμε
- Το θετικό πόλο της πηγής συνδέουμε με έλασμα χαλκού
- Κλείνουμε το κύκλωμα και μετά από λίγο παρατηρούμε την απόθεση του χαλκού στο νόμισμα.

ΕΞΗΓΗΣΗ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στο πείραμα αυτό στην άνοδο (+) πραγματοποιείται διάλυση του χαλκού και παραγωγή ιόντων του, τα οποία στη συνέχεια οδεύουν προς την κάθοδο (-) όπου και εναποτίθενται πάνω στο μεταλλικό νόμισμα.

Οι αντιδράσεις που πραγματοποιούνται είναι οι εξής:

B. Μπαταρία από λεμόνια και κέρματα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Χρησιμοποιώντας ένα μαχαίρι τοποθετούμε τα πεντάλεπτα και τα δεκάρικα εναλλάξ σε κάθε ένα από τα τρία λεμόνια. Συνδέουμε τα «τροποποιημένα» λεμόνια με τα καλώδια συνδέοντας το πεντάλεπτο του πρώτου με δεκάρικο του δεύτερου κ.ο.κ. Κατόπιν κλείνουμε το κύκλωμα με το LED. Στη συνέχεια αποσυνδέουμε το LED και κλείνουμε το κύκλωμα συνδέοντας ένα πολύμετρο όπου φαίνεται η τάση που δημιουργείται από τα λεμόνια).

ΕΞΗΓΗΣΗ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα δύο κέρματα έχουν διαφορετικές επιστρώσεις: το πεντάλεπτο από χαλκό ενώ το δεκάρικο από ψευδάργυρο. Τα δύο αυτά στοιχεία διαφέρουν ως προς τη δραστηριότητα και τον αριθμό οξείδωσης. Μόλις το κυτταρικό οξύ που περιέχει το κάθε λεμόνι έρθει σε επαφή τα δύο μέταλλα, δημιουργείται ροή ηλεκτρονίων από τον ψευδάργυρο προς τον χαλκό ή αλλιώς μια διαφορά δυναμικού μεταξύ των δύο μετάλλων που δημιουργεί αυτό το ρεύμα.

6.4: Φύλλα εργασίας για την έρευνα στο πεδίο

Spice girls

Ερωτήσεις:

Α' όροφος

- 1) Στην αίθουσα 3 «*Το νόμισμα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο - Διεθνή και κοινά νομίσματα*», υπάρχει το νόμισμα της παρακάτω φωτογραφίας. Ποιο είναι? Εντοπίστε το και σχολιάστε το. Σας θυμίζει κάτι?

- 2) Ποια άλλα σημαντικά νομίσματα εντοπίζετε στην αίθουσα αυτή? Καταγράψτε τα και σχολιάστε τα. Μέχρι που έφτανε η εμβέλειά τους?

Β' όροφος

- 3) Στο θερινό γραφείο του Ερρίκου Σλήμαν αίθουσα (7) «*Χρήμα και κοινωνία*» παρουσιάζονται τα ισχυρά, διεθνή νομίσματα που επικράτησαν σε εκτεταμένες γεωγραφικές περιοχές για μεγάλα χρονικά διαστήματα, όπως ο δαρεικός, το αθηναϊκό τετράδραχμο, ο βυζαντινός σόλιδος, το αραβικό dirham, το ενετικό δουκάτο, το ισπανικό τάληρο, η βρετανική λίρα, το αμερικανικό δολλάριο και το ευρώ. Σχολιάστε τα και περιγράψτε τα.

- 4) Ποια η επίδραση της διαθεσιμότητας του μετάλλου στη νομισματική παραγωγή?

- 5) Στην ίδια αίθουσα προσεγγίζονται διάφορα οικονομικά φαινόμενα, όπως ο πληθωρισμός και η υποτίμηση. Καταγράψτε τα.

ALL STAR GIRLS

Ερωτήσεις:

Α΄ όροφος

- 1) Στην αίθουσα των Εσπερίδων (2) «*Το νόμισμα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο - Γένεση, διάδοση*» υπάρχει το νόμισμα της παρακάτω φωτογραφίας. Ποιο είναι? Εντοπίστε το και σχολιάστε το.

- 2) Που και πότε πρωτοσυναντάμε νομίσματα? Τι ήταν οι πώλοι και οι γλαύκες?

- 3) Γένεση και διάδοση του χρήματος. Τι υπήρχε πριν στις συναλλαγές των ανθρώπων?

Β΄ όροφος

- 4) Στην αίθουσα 5 «*Το νόμισμα στο νέο ελληνικό κράτος*», παρουσιάζεται η ιστορία και οι περιπέτειες της δραχμής, από τον Καποδίστρια και το φοίνικα μέχρι να αντικατασταθεί από το ευρώ το 2002. Διηγηθείτε την μας. Ποιες οι παραστάσεις στη δραχμή?

Τα φαινόμενα απατούν

Ερωτήσεις:

Α' όροφος

- 1) Στην αίθουσα 4 «Το νόμισμα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο - Παραστάσεις και ιδεολογία» στις όψεις των νομισμάτων απεικονίζονται θέματα χαρακτηριστικά της εκδίδουσας αρχής. Ποια είναι τα πιο προσφιλή θέματα της εικονογραφίας των αρχαίων ελληνικών νομισμάτων? (π.χ ήρωες, σύμβολα πόλεων)
- 2) Εντοπίζουμε το νόμισμα της παρακάτω φωτογραφίας. Ποιο είναι? Ποιο σύμβολο από την μυθολογία αποτυπώνεται στην όψη του?
- 3) Ποιοι θεοί του **12θεου** δεν ήταν καθόλου αγαπητοί στους αρχαίους ημών προγόνους καθώς οι αποτυπώσεις τους σε νομίσματα που έφτασαν σε εμάς είναι ελάχιστες? Αντίθετα ποιοι θεοί ήταν ιδιαιτέρως αγαπητοί?
- 4) Τι πληροφορίες μπορούν να μας δώσουν τα νομίσματα για τα κράτη που τα εξέδωσαν?

6.5 Φύλλο αξιολόγησης της εκπαιδευτικής δραστηριότητας: «Επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο Αθηνών»

Φύλο :

Ημερομηνία:

- 1) Σας άρεσε το μάθημα όπως πραγματοποιήθηκε κατά την διάρκεια της επίσκεψης στο Μουσείο;

Καθόλου

Λίγο

Πολύ

- 2) Ποια από τις δραστηριότητες της επίσκεψης σας άρεσε περισσότερο;

- 3) Υπάρχει κάτι που σας δυσκόλεψε κατά την διάρκεια της επίσκεψης; Αν ναι τι ήταν αυτό;

- 4) Πιστεύετε ότι ο τρόπος αυτός του μαθήματος σας βοήθησε να καταλάβετε καλύτερα το μάθημα; Αν ναι, τι περισσότερο σας προσέφερε από την κλασική διδασκαλία;

